

**PRAVIDLÁ PRE PARTICIPATÍVNY ROZPOČET
MESTA SNINA**

PRAVIDLÁ PRE PARTICIPATÍVNY ROZPOČET

MESTA SNINA

Čl. 1

Úvodné ustanovenia a základné pojmy

„Mesto Snina zavedením participatívneho rozpočtu ako súčasti samosprávnych procesov, umožňuje občanom zapájať sa do verejného života v čo najširšej možnej miere. Pravidlá participatívneho rozpočtu majú za cieľ umožniť realizáciu efektívnych a kvalitných procesov zapájania občanov do diskusií o podobe mesta a rozšírenie možností ich aktívnej participácie.“

1.1 Medzi participatívne procesy mesta Snina patrí:

- participatívny rozpočet (ďalej len PR),
- participatívna tvorba verejných politík,
- služba Odkaz pre starostu.

PR je procesom dobrovoľnej, priamej a univerzálnej demokracie, v rámci ktorej môžu obyvatelia Mesta Snina, či členovia komunit, združení a verejných či neverejných inštitúcií diskutovať a rozhodovať o využití časti verejných financií vyčlenených samosprávou na tento účel. Ide o nástroj zapojenia verejnosti do procesu spolurozhodovania formou tvorby konkrétnych projektov, ich výber, voľbu a následný monitoring. PR umožňuje obyvateľom navrhnúť pridelenie časti výdavkov z rozpočtu mesta na základe navrhnutých projektov jeho obyvateľov.

Participatívna tvorba verejných politík je organizovaný a metodický proces na ktorom sa zúčastňujú zástupcovia verejnej správy a rozličných sociálnych skupín - zainteresovaní aktéri. V celom procese dochádza k sérii verejných rozhodnutí v konkrétnej oblasti, napr.: oblasť vzdelávania, možnosti trávenia voľného času v meste, kultúra, úprava verejných priestranstiev, územné plánovanie a pod.

Služba **Odkaz pre starostu** je príkladom participácie občanov a ich zapájania sa do života v našom meste. Odkaz pre starostu je aplikácia, prostredníctvom ktorej podávajú občania svoje podnety, postrehy a návrhy na to, čo by sa v meste malo zmeniť či vylepšiť. (<https://www.odkazprestarostu.sk/snina>)

Proces verejného rozhodovania o financiách PR je definovaný týmito kritériami:

- a) Predmetom procesu je verejný rozpočet, alebo aspoň jeho časť (nejde teda o mestské plánovanie).
- b) Účasť (participácia) občanov má priamy dopad na rozpočet.
- c) Pravidlá, ktorými sa celý proces riadi, sa pripravujú za účasti občanov a schvaľuje ich mestské zastupiteľstvo.
- d) Proces PR obsahuje prvok zvažovania – deliberácie, v rámci špecifických stretnutí/fór (otvorenie administratívnych stretnutí či klasických zastupiteľských inšancií voči občanom mesta nie je participatívnym rozpočtovaním).
- e) Proces PR je navrhnutý inštitucionálne tak, aby zaisťoval občanom možnosť podieľať sa na rozhodovaní alebo svojím návrhom určiť kam pôjdu financie z PR.

- f) Proces PR sa periodicky opakuje v intervale 1 rok.
- g) Vyžaduje sa istá zodpovednosť vo veci výstupov/výstupných údajov.

1.2 Cieľom Mesta Snina v rámci participácie občanov je:

- a) Modernizácia a zefektívnenie samosprávy tak, aby mohla flexibilnejšie reagovať na potreby a požiadavky obyvateľov mesta,
- b) vytvoriť nový vzťah medzi samosprávou a občanmi, formovanie novej, demokratickejšej formy riadenia a rozhodovania za spoluúčasti obyvateľov mesta,
- c) demokratické, otvorené a spoločné využívanie verejných finančných prostriedkov na tvorbu a realizáciu nápadov pre zvýšenie kvality života v meste,
- d) vytvoriť priestor pre aktivity a záujmy obyvateľov zameraných na zlepšenie života v meste a realizácia nápadov v jednotlivých oblastiach mesta Snina, a tým naplnenie potrieb a požiadaviek občanov mesta,
- e) transparentnosť samosprávnych orgánov, zrozumiteľnosť a sprístupnenie procesov v meste každému, kto prejaví záujem.

Čl. 2

Aktéri participatívneho rozpočtu

Do procesu vstupuje verejnosť, oddelenia MsÚ a mestské zastupiteľstvo v Snine. Každý z aktérov plní svoje funkcie.

2.1 Verejnosť (občania)

Do PR sa môže zapojiť každý občan, ktorý prejaví záujem, spôsobmi, ktoré umožňujú Pravidlá PR. Zapájanie občanov má rôzne podoby a má svoje miesto v celom procese prípravy, rozhodovania, realizácie a hodnotenia PR.

Občania rozhodujú o výdavkoch v **občianskych projektoch**.

2.1.1 Formy participácie občanov:

- a) Predkladanie podnetov a nápadov priamo na verejných stretnutiach alebo elektronicky na webovom sídle mesta Snina www.snina.sk,
- b) účasť na spoločných verejných stretnutiach participatívneho rozpočtu,
- c) rozhodovanie o projektoch formou hlasovania,
- d) príprava realizácie občianskeho projektu a samotná realizácia projektu občanmi,
- e) ako členovia komisie pre PR.

2.2 Mestský úrad - Oddelenie strategického rozvoja a Oddelenie školstva

Oddelenie strategického rozvoja (ďalej len „OSR“) MsÚ v súčinnosti s Oddelením školstva zabezpečuje v procese PR nasledujúce činnosti:

- a) Zabezpečuje proces PR v celom rozsahu od jeho prípravy, cez realizačnú fázu, až po hodnotiacu fázu,
- b) koordinuje všetky činnosti procesu PR, najmä: prípravu, zvolávanie a realizáciu verejných stretnutí PR, prípravu projektových formulárov pre jednotlivé výstupy PR,
- c) koordinuje spoluprácu občanov a MsÚ pri ich realizácii,

- d) obsahovo napĺňa sekciu „Participatívny rozpočet“ na oficiálnej internetovej stránke mesta www.snina.sk a spravuje internetovú stránku určenú na participatívny rozpočet mesta Snina,
- e) pripravuje komunikačné aktivity súvisiace s participatívnymi procesmi,
- f) zabezpečuje hlasovanie verejnosti a vyhlasuje výsledky PR,
- g) po ukončení realizácie projektov a zadaní zabezpečuje prezentáciu výsledkov verejnosti.

2.3 Mestský úrad - ostatné oddelenia

Mestský úrad v Snine poskytuje efektívnu súčinnosť pri príprave výstupov PR so všetkými dotknutými oddeleniami podľa kompetencií jednotlivých oddelení. Rovnako poskytuje efektívnu súčinnosť aj počas realizácie a pri záverečnom vyúčtovaní finančných prostriedkov a záverečnej správe o realizácii všetkých projektov a zadaní PR.

2.4 Mestské zastupiteľstvo

Mestské zastupiteľstvo v Snine (ďalej len „MsZ“):

- a) Schvaľuje pravidlá PR,
- b) berie na vedomie víťazné projekty a zadania PR,
- c) oboznamuje sa s výsledkami hlasovania a realizáciou PR v rámci hodnotiacej správy,
- d) k výsledkom a hodnotiacej správe má právo sa vyjadriť.

Čl. 3

Forma participatívneho rozpočtu

3.1 Tematická forma PR

V rámci PR je možné predkladať projekty v týchto tematických oblastiach:

- a) Environmentálna,
- b) kultúra a šport,
- c) sociálna.

Čl. 4

Komisia pre participatívny rozpočet

Za účelom realizácie a naplnenia cieľov týchto pravidiel sa zriaďuje Komisia pre participatívny rozpočet (ďalej len „komisia“).

Komisia bude fungovať bez predsedu a podpredsedu, a každý člen bude mať 1 hlas počas hlasovania v nej.

Koordinovať zasadnutia komisie a dodržiavanie pravidiel participácie bude garant komisie, ktorý bude vybratý spomedzi dvoch zástupcov z mestského úradu. Garant komisie bude určený hneď na prvom stretnutí rozpočtového roka. Garant komisie bude mať aj úlohu zapisovateľa. Garant komisie je jej riadnym členom a má 1 hlas.

4.1 Členstvo v komisii

Komisia je tvorená siedmimi (7) členmi:

a) Zástupcovia z radov aktívnych občanov – päť (5) zástupcov:

Občania sa o účasť v komisii budú môcť prihlásiť vyplnením krátkej prihlášky, ktorú odošlú na vopred známu mailovú adresu. V prípade väčšieho počtu uchádzačov budú vybraní vo verejnom žrebovaní.

V prípade, že sa neprihlási dostatočný počet zástupcov z radov občanov, budú doplnení z radov odborníkov v danej oblasti.

b) Zástupcovia zo zamestnancov mestského úradu – dvaja (2) zástupcovia, budú vopred vybraní. Zástupcov zo zamestnancov MsÚ vyberá primátor mesta.

c) Členom komisie môže byť len osoba spôsobilá v plnom rozsahu na právne úkony (staršia ako 18 rokov), ktorá nie je:

- predkladateľom projektu,
- blízka osoba podľa §116 Občianskeho zákonníka predkladateľa projektu,
- štatutár alebo člen štatutárneho orgánu právnickej osoby, ktorá je predkladateľom projektu.
- blízka osoba podľa § 116 Občianskeho zákonníka štatutára alebo člena štatutárneho orgánu právnickej osoby, ktorá je predkladateľom projektu.

4.2 Kompetencie komisie:

- a) Aktualizuje dokument Pravidlá participácie, ktorý je následne schválený mestským zastupiteľstvom.
- b) V prípravnej fáze komunikuje s predkladateľmi projektov.
- c) Vo fáze predkladania projektov hodnotí projekty z hľadiska ich obsahu a cieľov.
- d) Vyraduje projekty, ktoré nespĺňajú kritéria a nenapĺňajú ciele pre PR.
- e) Komisia spolupracuje pri prezentácii projektov verejnosti.
- f) Komisia navrhuje výšku finančného limitu na jeden projekt na daný rok.
- g) Komisia môže navýšiť počet podporených projektov v prípade, že sa budú zvyšovať finančné prostriedky.

Čl. 5

Občianske projekty - proces tvorby PR

Proces jedného cyklu PR trvá jeden rok. Na jeho realizáciu sú každoročne vyčlenené finančné prostriedky v rozpočte mesta pre daný rok, o ktorých výške rozhoduje mestské zastupiteľstvo.

V úvodnej fáze procesu PR prebehne zbieranie nápadov od občanov, ich spracovanie a následná príprava projektov s podporou odborníkov a zamestnancov MsÚ. V rozhodovacej fáze budú projekty komisiou, na to zriadenou, posudzované z hľadiska naplnenia cieľov. Komisia tiež navrhne výšku finančných prostriedkov na jednotlivé projekty v závislosti od schváleného rozpočtu pre PR. Následne prebehne hlasovanie medzi občanmi a výber víťazných projektov.

V realizačnej fáze prebieha realizácia projektov, ktoré v rozhodovacej fáze získali dostatočnú podporu od občanov. Po skončení realizácií a procesov nasleduje ich hodnotenie. Z každého verejného stretnutia zhotoví OSR zápisnicu, ktorá bude uverejnená na oficiálnej internetovej stránke mesta www.snina.sk.

Procesy PR prebiehajú v nasledujúcich fázach:

- Prípravná fáza
- Rozhodovacia fáza
- Realizačná fáza
- Hodnotiaca fáza

5.1. Prípravná fáza

Príprava PR je rozdelená do niekoľkých častí:

5.1.1. Informačná kampaň s nasledujúcimi aktivitami:

- a) Informovanie občanov o možnostiach, ktoré im vstup do procesu PR ponúka,
- b) zber nápadov prostredníctvom verejných stretnutí a príslušnej internetovej stránky,
- c) individuálne konzultácie s občanmi.

Za týmto účelom mesto Snina informuje obyvateľov o mieste a čase konania verejných stretnutí prostredníctvom svojich dostupných informačných kanálov: oficiálna internetová stránka mesta www.snina.sk, sociálne siete – FB, Instagram, prostredníctvom e-mailov, Sninské noviny, informačné letáky a plagáty. Priebeh verejného stretnutia vedie a facilituje určený zamestnanec MsÚ, prípadne prizvaný expert (facilitátor). Verejné stretnutia sú stretnutia určené k priamemu zberu nápadov od obyvateľov mesta v jednotlivých lokalitách mesta. Slúžia k bezprostrednému kontaktu s obyvateľmi jednotlivých lokalít mesta a k zberu nápadov od obyvateľov resp. skupiny obyvateľov.

Uskutočňujú sa na území mesta a majú ustálený priebeh, rozdelený na časti:

- a) Úvodná prezentácia
- b) Zber podnetov a nápadov
- c) Diskusia a zhrnutie priebehu stretnutia

5.1.2 Zber nápadov na verejných stretnutiach

- a) Zámerom nápadu má byť konkrétny výsledok, objekt, aktivita, ktoré budú slúžiť obyvateľom mesta a prispieť ku skvalitneniu a zlepšeniu života mesta.
- b) Nápad môže byť zameraný na:
 - úpravy verejného priestoru, zlepšenie životného prostredia a jeho zveľadenie,
 - voľnočasové aktivity zamerané na kultúrne a pohybové aktivity, záujmové a tvorivé aktivity,
 - infraštruktúru, občiansku vybavenosť a aktivity na zlepšenie sociálnych väzieb medzi obyvateľmi, iné.
- c) Nápad musí spĺňať nasledovné podmienky:
 - mať verejnoprospešný charakter, pričom jeho výsledok bude prístupný čo najväčšej skupine obyvateľov mesta,

- je realizovateľný v rámci jedného ročníka PR,
- musí byť realizovaný na území mesta, na pozemkoch a majetku mesta Snina, alebo majetku, ku ktorému má mesto Snina užívacie alebo iné právo.

d) Predkladateľom nápadu môže byť:

- obyvateľ mesta alebo skupina obyvateľov mesta Snina starších ako 15 rokov,
- právnická osoba so sídlom na území mesta Snina.

5.1.3 Analytická časť s aktivitami:

- a) Analýza a spracovanie nápadov od občanov,
- b) konzultácie nápadov s jednotlivými oddeleniami MsÚ o majetkovo-právnych vzťahoch, možnostiach realizácie a pod.,
- c) pretavenie nápadu do projektového zámeru, zapojenie príslušného oddelenia MsÚ,
- d) podanie projektového zámeru na predpísanom formulári,
- e) informovanie občanov o priebehu spracovania projektových zámerov,
- f) plánovanie a uskutočňovanie administratívnych úkonov potrebných pre realizáciu projektových zámerov,
- g) príprava jednotlivých výstupov PR.

5.1.4 Rozdelenie nápadov podľa obsahu:

- a) Nápady vhodné na rozpracovanie na občianske projekty,
- d) nápady, ktoré nespádajú do kompetencie MsÚ. Tieto nápady OSR spracuje a MsÚ ich využije pri komunikácii s relevantnými inštitúciami alebo subjektmi,
- e) nápady, ktoré sú príliš nákladné pre PR, ale sú v súlade s prioritami mesta. Na tieto nápady sa bude prihliadať pri vytváraní ďalších rozvojových aktivít mesta v rôznych formách aj mimo PR (napr. grantové výzvy, súťaže, územné plány zón a pod.),
- f) nápady, ktoré budú vyradené z procesu PR (nápady, ktoré sú v rozpore s legislatívou SR, nerealizovateľné a pod.),
- g) v spolupráci s predkladateľom je možné nedostatočne prepracované projekty upraviť (napr. výberom iného miesta realizácie alebo odstránením problematických aktivít) alebo ak sa nenájde vhodnejšie riešenie, úplne vylúčiť z rozhodovacieho procesu.

5.1.5 Predkladanie projektových zámerov

- a) Projektový zámer sa podáva písomne na predpísanom formulári, ktorý bude zverejnený na stránke mesta www.snina.sk, pričom v papierovej forme bude dostupný v kancelárii prvého kontaktu Mestského úradu.
- b) Projektový zámer je možné podať písomnou formou na adresu: Mesto Snina, Oddelenie strategického rozvoja, Strojárska 2060/95, 069 01 Snina.
- c) Projektový zámer je možné podať aj elektronicky e-mailom na vopred určenú adresu. Výzva a termín na podanie projektov bude každoročne zverejnená mestom Snina s prihliadnutím na dátum schválenia rozpočtu mesta a harmonogramu participatívneho rozpočtu.
- d) Predložený projektový zámer (projekt) musí obsahovať:
 - meno resp., názov, adresu, resp. sídlo predkladateľa, telefonický alebo emailový kontakt, (v prípade nápadu z verejného stretnutia, kontaktné údaje nemusia byť uvedené),
 - názov projektu,

- označenie čísla parcely, na ktorej sa bude projekt realizovať,
- stručný popis projektu,
- predpokladaný rozpočet projektu,
- ďalšie prípadné prílohy potrebné k realizácii projektu.

5.2 Rozhodovacia fáza

Rozhodovanie v PR prebieha obvykle prostredníctvom hlasovania verejnosti v prípade predloženého väčšieho množstva projektov, ktoré spĺňajú kritériá.

- a) Základným rozhodovacím mechanizmom v procese participatívneho rozpočtu je verejné hlasovanie. Procesu verejného hlasovania sa môže zúčastniť každý obyvateľ mesta Snina vo veku nad 15 rokov.
- b) V prípade, že bude doručený nedostatočný počet projektov, ktoré splnili kritériá, hlasovanie verejnosti sa neuskutoční. V takom prípade bude rozhodovať komisia o projektoch, ktoré splnili podmienky.
- c) Ak bude doručený dostatočný počet projektov, ktoré splnili podmienky, uskutoční sa hlasovanie verejnosti. Hlasovanie sa uskutoční formou hlasovacieho lístka. Mesto Snina bude informovať obyvateľov o mieste a čase hlasovania prostredníctvom svojich dostupných informačných kanálov.
- d) Každý obyvateľ môže hlasovať jedenkrát a podporiť môže **2 projekty**. Na hlasovacom lístku musia byť označené iba 2 projekty, inak je hlasovací lístok neplatný. Hlasovací lístok je taktiež neplatný, ak je označených viac projektov ako stanovujú tieto pravidlá.
- e) Hlasovací lístok bude zverejnený na stránke mesta a k dispozícii bude v kancelárii prvého kontaktu Mestského úradu. Hlasovať bude možné odovzdaním vyplneného hlasovacieho lístka v priestoroch na to určených, ktoré budú občanom vopred oznámené.
- f) Výstupom rozhodovania nie je určenie poradia realizácie projektov. O výsledkoch bude mesto Snina informovať prostredníctvom svojich dostupných informačných kanálov.

5.3 Realizačná fáza

Po hlasovaní o vybraných projektoch bude uzatvorená zmluva s predkladateľom projektu. Ak sa jedná o skupinu predkladateľov tak so zástupcom tejto skupiny, ktorý môže byť len osoba spôsobilá v plnom rozsahu na právne úkony (staršia ako 18 rokov).

Nasleduje realizácia projektov.

Obstarávanie projektov, materiálu a služieb na realizáciu projektov zabezpečuje mestský úrad. Predkladatelia projektov, prípadne ďalší účastníci, zabezpečia jeho implementáciu v spolupráci s príslušnými oddeleniami mestského úradu.

Ak je výsledkom realizovanej aktivity podporeného projektu hmotný objekt, stáva sa majetkom mesta Snina.

5.4 Hodnotiaca fáza

Na konci každého ročníka PR sa uskutoční vyhodnotenie procesov PR. Hodnotiace stretnutie sa bude konať za účasti verejnosti. Zámerom hodnotiaceho verejného stretnutia je:

- a) zlepšovanie výstupov PR,
- b) skvalitňovanie procesov PR,
- c) čo najkvalitnejšie zapájanie čo najväčšieho množstva občanov do procesov PR.

Hodnotiace verejné stretnutie zvoláva za komisiu garant komisie. Hodnotiace verejné stretnutie sa bude konať za účasti facilitátora, ktorým môže byť aj odborník v danej oblasti, prípadne garant komisie, či zamestnanec mestského úradu. Výstupy z hodnotiaceho verejného stretnutia budú zapracované v zápisnici, môže byť vyhotovený aj videozáznam z tohto stretnutia. Výstupy z hodnotiaceho stretnutia budú použité v nasledujúcom ročníku participatívneho rozpočtu a poslúžia na jeho lepšie fungovanie.

Čl. 6

Prerozdelenie vyčlenených finančných prostriedkov

- a) Vyčlenené finančné prostriedky z rozpočtu mesta určené na participatívny rozpočet v danom rozpočtovom roku sa rozdelia na schválené projekty, podľa komisiou schválenej výšky finančných prostriedkov.
- b) Na predpísanom formulári bude uvedená maximálna výška finančných prostriedkov na projekt.
- c) V prípade nevyčerpania vyčlenených finančných prostriedkov z rozpočtu mesta, budú tieto presunuté do ďalšieho obdobia, alebo na základe rozhodnutia komisie rozdelené už schváleným projektom.
- d) Maximálna suma určená na podporu predložených projektov v rámci vyčleneného participatívneho rozpočtu je stanovená schváleným rozpočtom mesta Snina na príslušné obdobie cyklu PR.
- e) V zmysle týchto pravidiel PR má primátorka mesta na základe výsledkov hlasovania oprávnenie vykonávať súvisiace finančné operácie, resp. rozhodnúť o uvoľnení finančných prostriedkov na realizáciu projektov bez potreby súhlasu mestského zastupiteľstva, a to zo sumy finančných prostriedkov určených na túto aktivitu v schválenom rozpočte pre daný ročník PR, vrátane možnosti presunu finančných prostriedkov medzi bežnými a kapitálovými výdavkami, a to za účelom zabezpečenia realizácie schválených projektov.

Čl. 7

Propagácia a informovanie verejnosti

Na každom realizovanom projekte a jeho výstupoch bude umiestnená informácia „Projekt bol financovaný z participatívneho rozpočtu mesta Snina pre rok“, uvedie sa rok v ktorom sa PR realizuje, spolu s logom mesta Snina.

Čl. 8

Prechodné a záverečné ustanovenia

Pravidlá participatívneho rozpočtu mesta Snina boli schválené uznesením MsZ č. 536 zo dňa 19. 05. 2022

Pravidlá participatívneho rozpočtu sú otvoreným dokumentom, ktorý sa každoročne po ukončení rozpočtového roka pre PR môže meniť a dopĺňať za účelom zefektívňovania procesu PR, reagovania na aktuálnu situáciu každého vyhláseného ročníka PR a vzhľadom na meniace sa potreby obyvateľov mesta Snina. Jeho zmeny budú opätovne schvaľované na MsZ.

Ing. Daniela Galandová
primátorka